

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs II. Vtrum Christus in hac scientia profecerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

DICTIO omnia sicut absolute proponitur, ita absolute etiam sumenda est: ut patet ex tertio argumento, & expectanda est limitatio quae apponitur conclusioni, & explicatur in solutione dicti argumenti.

Forma Textus.

CONCL. est: Anima Christi per scientiam acquisitam sciuit omnia illa, quae possunt sciri per actionem intellectus agentis. Probatur ex proportionali similitudine inter scientiam infusam respectu intellectus possibilis, & scientiam acquisitam respectu intellectus agentis. Nam sicut scientia indita vel infusa ponitur in anima Christi ad perfectionem intellectus possibilis, ita scientia acquisita ponitur in anima Christi propter convenientiam intellectus agentis, ne eius actio sit otiosa, quae facit intelligibilia actui: ergo sicut per scientiam inditam sciuit anima Christi omnia illa, ad quae intellectus possibilis est quocunque modo in potentia, ita per scientiam acquisitam sciuit omnia illa, quae possunt sciri per actionem intellectus agentis. Antecedens declaratur ex Arist. in 3. de Anima, tex. 18. quia, sicut intellectus possibilis est, quo est omnia fieri, ita intellectus agens est, quo est omnia facere, specialiter autem secunda pars eiusdem antecedentis probatur ex dictis supra quest. 9. a. 4.

Expositio Textus.

VIDENTA sunt, quae de modo acquisitionis scientiae experimentalis scribunt super hoc art. Cai. & Med. & ea, quae late diximus sup. q. 9. a. 4. ubi sententias & dicta expositorum super hoc artic. diligenter examinauimus.

Notandum est primo scientiam hanc in anima Christi fuisse distinctam per diuersos habitus, sicut ceterorum hominum scientia diuiditur in rationalem & realem: quae multiplex est scilicet Physica, Mathem. & Metaph. ut enim ait S. D. in 3. dist. 14. q. 1. a. 3. quae sunt. 4. ex naturali debilitate luminis naturalis intellectus humani prouenit scientiarum diuersitas: sicut & contra perfectio scientiae infusae Angelis & anime Christi formalem sibi vendicat unitatem.

Secundo notandum est scientiam hanc animae Christi fuisse in genere suo perfectissimam, atque adeo extensam ad omne scibile naturaliter, tam speculative quam practice, fuisseque longe perfectiorem scientia protoparentis Adae ac Salomonis, & cuiuslibet inter homines sapientis tam practici quam speculatiui: ut patet ex ijs, quae supra diximus, q. 9. a. 4. quibus ad de scientiam hanc ex coniunctione cum scientia per se infusa magnam acquisiuisse perfectionem.

Nec obstat, quod soli Deo diuina scriptura significet proprium esse cognoscere numerum stellarum Caeli, & singularum naturam: nam Psalm. 146. dicitur: Qui numerat multitudinem stellarum & omnibus eis nomina vocat, impositio namque nominis ex perfecta prouenit cognitione. Responderetur enim vocare Dei practicum esse, & idem esse quod facere: ac proinde Deum vocare rem aliquo nomine est illi tribuere naturam & virtutem illo nomine significatam: & hoc modo res vocare proprium Dei est. Speculativa vero cognitio & nuncupatio rerum omnium, praesertim corporearum, conuenit non solum Angelis, sed etiam hominibus. quibusdam in diuina scriptura celebratis, ut Adamo & Salomoni, & multo magis animae Christi, tam secundum scientiam inditam, quam secundum acquisitam.

ARTICVLVS II.

Verum Christus in hac scientia profecerit.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non profecerit. Sicut enim secundum scientiam beatitudinis, & secundum scientiam infusam Christus cognouit omnia: ita & secundum hanc scientiam acquisitam, ut ex dictis patet. Sed secundum illas scientias non proficit: ergo nec secundum istam.

Præterea: proficere est imperfecti: quia perfectum additionem non recipit. Sed in Christo non est ponere scientiam imperfectam. Ergo secundum hanc scientiam Christus non proficit.

Præterea: Damasc. dicit. Qui proficere dicunt Christum sapientia, & gratia, ut adiumentum sensus suscipiunt, non venerantur ymionem, quae est secundum hypostasim. Sed impium est illam ymionem non venerari. Ergo impium est dicere, quod scientia eius adiumentum acceperit.

Sed contra est, quod dicitur Luc. 2. quod Iesus proficiebat sapientia, & etate, & gratia, apud Deum, & homines. Et Ambr. dicit, quod proficiebat secundum sapientiam humanam. Humana autem sapientia est, quae humano modo acquiritur, scilicet per lumen intellectus agentis. Ergo Christus secundum hanc scientiam proficit.

Respondeo dicendum, quod duplex est perfectio scientiae. Vnus quidem secundum essentiam: prout scilicet ipse habitus scientiae augetur. Alius autem secundum effectum: puta si aliquis secundum eundem, & aequalem scientiam habitum, primo minor a alijs demonstraret, & postea maiora, & subtiliora. Hoc autem secundo modo manifestum est, quod Christus in scientia, & gratia proficit, sicut & in etate: quia scilicet secundum augmentum etatis opera maiora faciebat, quae scilicet maiorem scientiam, & gratiam demonstrabant. Sed quantum ad ipsum habitum scientiae manifestum est, quod habitus scientiae infusa in eo non est augmentatus, cum a principio plenarie fuerit sibi omnium scientia infusa: & multo minus scientia beata in eo augeri potuit. De scientia enim diuina, quod non possit augeri, supra in prima parte dictum est. Si igitur prae habitum scientiae infusum, non sit in anima Christi aliquis habitus scientiae acquisita, ut quibusdam videtur, & mihi aliquando visum est, nulla scientia in Christo augmentata fuit secundum essentiam, sed solum per experientiam, id est per diuersionem specierum intelligibilium, inditarum ad phantasmatum. Et secundum hoc dicunt, quod scientia Christi proficit secundum experientiam, conuerendo scilicet species intelligibiles inditas ad ea, quae de nouo per sensum acceperit. Sed quia inconueniens videtur, quod aliqua naturalis actio intelligibilis, Christo deesset cum extrahere species intelligibiles a phantasmatibus sit quaedam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem, conuenienti videtur hanc etiam actionem in Christo ponere. Et ex hoc sequitur, quod in anima Christi aliquis habitus scientiae fuerit, qui per huiusmodi abstractionem specierum potuerit augmentari: ex hoc scilicet, quod intellectus agens, post primas species intelligibiles abstractas a phantasmatibus poterat etiam alias, & alias abstrahere.

Ad primum ergo dicendum, quod tam scientia infusa animae Christi, quam scientia beata, fuit effectus agentis infinite virtutis, qui potest simul totum operari: & ita in neutra scientia Christus proficit, sed a principio eam perfectam habuit. Sed scientia acquisita causatur ab intellectu agente, qui non simul totum operatur, sed successiue. Et ideo secundum hanc scientiam Christus non a principio sciuit omnia, sed paulatim, & post aliquod tempus, scilicet in perfecta etate. Quod patet ex hoc, quod Euangelista simul dicit eum profecisse scientia, & etate.

Ad secundum dicendum, quod hac etiam scientia semper fuit perfecta secundum tempus: licet non semper fuerit perfecta simpliciter, & secundum naturam. Et ideo potuit habere augmentum.

Ad tert-

ad certum dicendum, quod Verbum Damasceni intelligitur quantum ad illos, qui dicunt simpliciter fuisse factam additionem scientiæ Christi, scilicet secundum quamcunque eius scientiam: & præcipue secundum infusam, quæ causatur in anima Christi ex vnione ad Verbum. Non autem intelligitur de augmento scientiæ, quæ ex naturali agente causatur.

Forma Textus.

PREMISSE distinctione: Respondetur quæstio sex conclusionibus.

Distinctio est: Duplex est profectus scientiæ: vnus secundum essentiam, prout scilicet ipse habitus scientiæ augetur: alius secundum effectum: puta si aliquis secundum eundem & æqualem habitum scientiæ primo minora alijs demonstret, & postea maiora & subtiliora.

PRIMA CONCL. Christus hoc secundo modo proficit in scientia & gratia, sicut & in ætate. Probat: quia secundum augmentum ætatis opera maiora faciebat: quæ scilicet maiorem scientiam & gratiam demonstrabant.

SECUNDA CONCL. Habitus scientiæ infusa non fuit augmentatus in Christo secundum essentiam. Probat: quia à principio plenarie fuit illi omnium scientiæ infusa.

TERTIA CONCL. Scientia beata multo minus in eo potuit augeri: Probat: ex præcedenti.

QUARTA CONCL. Scientia diuina multo minus potuit augeri: Probat: ex dictis in prima parte, quæst. 14. art. 15.

QUINTA CONCL. Si præter habitum scientiæ infusum non sit in anima Christi aliquis habitus scientiæ acquisita (vt quibusdam videtur) nulla scientia in Christo augmentata fuit secundum essentiam, sed solum per experientiam, id est conuersionem specierum intelligibilium inditarum ad phantasmatum, quo ad ea quæ de nouo per sensum accipit.

SEXTA CONCL. In anima Christi fuit aliquis habitus scientiæ (scilicet scientia acquisita) qui per abstractionem specierum potuit augmentari. Probat: prima pars, quia si non ponatur talis habitus in anima Christi, sequitur quod aliqua naturalis actio Christo deesset: quod est inconueniens. Probat: sequela: quia extrahere species intelligibiles à phantasmatibus est quadam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem: ergo conueniens est hanc etiam actionem in Christo ponere. Secunda vero pars conclusionis probatur ex prioribus: quia intellectus agens post primas species intelligibiles abstractas à phantasmatibus poterat etiam alias, & alias abstrahere.

Expositio Textus.

VIDENTA sunt, quæ supra diximus q. 9. a. 4. vbi ex hoc art. & præsertim ex responsione ad 1. & 2. probauimus contra quosdam recentiores Thomistas scientiam hanc non fuisse acquisitam in primo instanti conceptionis Christi, sed longo temporis tractu: ita vt hæc scientia in sola Christi ætate perfecta fuerit omnibus numeris absoluta: quo ad singulas autem inferiores ætates perfectionem habuerit vnicuique conuenientem: vt ait hic S. D. ad 2. Videnda sunt etiam quæ scribunt Med. super hoc art. & Suar disp. 30. & Valq. disp. 55.

Referetur opinio dicentium Christum à principio suæ incarnationis habuisse scientiam acquisitam partim ex phantasmatibus, & partim ex speciebus infusis: ex quibus affirmant potuisse Christum alias sibi species formare, quæ ad hanc scientiam pertinerent, & essent ordinis naturalis, diuersæ tamen rationis à speciebus abstractis à phantasmatibus, & successu temporis Christum virtute intellectus agentis nouas ex

Naz. in D. Thom. 3. partem.

A phantasmatibus species eadem obiecta representantes acquisiuisse. Et ita dicunt posse conciliari diuersa dicta D. Th. quæ videntur opposita: Nam in opusc. 2. cap. 216. ait Christum in cognitione naturali scibilem solum profecisse per experientiam, & infra q. 15. a. 3. ad 3. ait Christum nunquam fuisse hominem, quin habuerit istam scientiam: hic vero ait scientiam hanc augmentatam fuisse: quia poterat intellectus agens post primas species intelligibiles abstractas à phantasmatibus alias & alias abstrahere. Sed priora loca (inquiunt) intelliguntur de scientia omnium naturalium: quod scilicet ea omnia cognouit per aliquas ex prædictis speciebus: in hoc autem articulo dicens scientiam hanc auctam fuisse non negat eam à principio attigisse omnia obiecta, sed solum intendit eam non attigisse obiecta omnia per species tam acquisitas ex sensibilibus, quam ex speciebus infusis deductas, & formatas. Nam si à principio per species ab infusis speciebus deductas omnia cognoscebat, postea fuit aucta secundum essentiam per additionem nouarum specierum à phantasmatibus abstractarum, quibus eadem repræsentabantur.

Sed in hac sententia multa sunt falsa. Primo namque falsum est ex speciebus infusis posse species alias ad habitum inferioris scientiæ pertinentes derivari. Nec eadem ratio est de visione Apostoli Pauli: nam visio beatifica per nullam fieri potest creaturam speciem, sed per solam diuinam essentiam: verum quia visa in diuina essentia res quædam creatæ sunt & finitæ, possunt per creatas & finitas species expressas à beato concipi, & inferioris ordinis notitia cognosci. Et quia species illæ ab obiecto primario, quod est essentia diuina continens creaturas vt obiecta secundaria, sunt deductæ: ideo vim habent etiam specierum impressarum quo ad hoc, quod est in memoria conseruari, & posse esse principia nouæ cognitionis. Deinde essentia Dei, cum sit primum omnium intelligibilium & rationum intelligendi, fons est omnium ad quemcunque ordinem intelligibilium pertinentium, ac proinde mirum non est si ab intellectu beati clare visa causet in eo species quædam creaturarum in ipsa relucendum repræsentatiuas. Hæc autem scientiæ infusæ & eius obiecto minime congruunt: igitur ex speciebus aut obiectis scientiæ infusæ nullæ poterunt species illis inferiores derivari.

Secundo, datis huiusmodi speciebus ex infusis animæ Christi formatis, falsum est eas esse ordinis naturalis. Non enim potest scientia supernaturalis scientiam parere naturalem. Vnde sicut nostra Theologia, quæ ex principiis deducitur immediate reuelatis, dicitur scientia mediate reuelata & absolute supernaturalis, ita species suæ simpliciter essent supernaturales, & lumen ac consequenter habitus supernaturalis. Ex quo tertio sequitur non posse vnum habitum constitui ex eis, & speciebus à phantasmatibus abstractis.

Denique falsum est talem scientiam esse vere acquisitam & experimentalem: hæc enim ex rerum singularium experimentalis cognitione per sensus habita comparatur: illa vero, quam sibi constringunt auctores prædicti, ex infusis & supernaturalibus speciebus, quasi naturali sequela deriuatur, & ideo magis proprie dici posset infusa mediate, quam acquisita, & nullo modo experimentalis.